

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา

ผู้วิจัย : สมปอง โทบุรี

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ดร. วิโรจน์ พรหมสุด พธ.บ., สว.ม., พร.ด.

: ดร. กัตติกา ศรีมหาโร ค.บ., รป.ม., ค.ม, ศษ.ด.

วันสำเร็จการศึกษา : พฤษภาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (๑) ศึกษาการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา (๒) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครยะลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน และ (๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษาสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครยะลา การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็น งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเทศบาลนครยะลา ปีการศึกษา ๒๕๕๘ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) สุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๑๗๕ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F - test

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผู้บริหารและครูใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการ ใช้หลักสาราณียธรรมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือด้านสาธารณโภคีเมตตาวาจกรรม เมตตาการุณยกรรมศีลสามัญญตเมตตามโนกรรม และด้านทิวฐิสามัญญตา

๒. ผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา พบว่าผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกัน มีการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ส่วนผู้บริหารและครูที่มี ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันมีการใช้หลัก สาราณียธรรมไม่แตกต่างกัน

๓. แนวทางใน การส่งเสริมใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา พบว่า ที่มีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ด้านสาธารณโภคี ในประเด็นควรมีสวัสดิการในโรงเรียนให้มากขึ้น และด้านทิวฐิสามัญญตา ในประเด็นการทำงานเป็นทีม

Thesis Title : Administration in Schools Accordance with principle of Saraniyatmma of local Administration in Yala Municipality

Researcher : Sompong Thoburee

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisor Committee

: Dr. Wirod Promsud BA.,MA., Ph.D.

: Dr. Kuttika Srimahavaro B.Ed., M.P.A., M.Ed., Ed.D.

Date of Graduation :/...../.....

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the usage of the Virtues for Saraniyadhamma of school administrators affecting to the Local Administrative Organization's effectiveness in schools of Yala City Municipality, 2) to study the usage of the Virtues for Saraniyadhamma in school administration affecting to the Local Administrative Organization's effectiveness in schools of Yala City Municipality, and 3) to compare the level of the usage of the Virtues for Saraniyadhamma in school administration affecting to the Local Administrative Organization's effectiveness in schools of Yala City Municipality in differences on sex, education, work experience and to study the suggestions in using of the Virtues for Saraniyadhamma in school administration affecting to the Local Administrative Organization's effectiveness in schools of Yala City Municipality. This research is a quantitative research. The samplings were collected from 175 of the school administrators and teachers in Yala City Municipality in 2015's academic year by following the table of Krejcie and Morgan, Stratified Random Sampling and Simple Random Sampling. The instruments used in the study were questionnaires. The data analysis and statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research findings revealed that:

1. The usage of the Virtues for Saraniyadhamma of school administrators and teachers affecting to the Local Administrative Organization's effectiveness in

schools of Yala City Municipality was at the middle level in general and all aspects of study. They are put in order from high to low as the following: to share any lawful gains with virtuous fellows, to be amiable in word, openly and in private, to be amiable in deed, openly and in private, to keep without blemish the rules of conduct along with one's fellows, openly and in private, to be amiable in thought, openly and in private, to be endowed with right views along with one's fellows, openly and in private.

2.The result of the data analysis in comparing the usage of the Virtues for Saraniyadhamma in school administration affecting to the Local Administrative Organization's effectiveness in schools of Yala City Municipality with age is different with statistical significance of 0.05 level and with education and work experience is not different.

3.The suggestions in supporting the usage of the Virtues for Saraniyadhamma in school administration affecting to the Local Administrative Organization's effectiveness in schools of Yala City Municipality can be arranged as: To be amiable in deed, openly and in private should consistently work public service and give courtesy to the people who came to the well, To be amiable in word, openly and in private should use polite words, To be amiable in thought, openly and in private should create awareness and public service properly, To share any lawful gains with virtuous fellows should wisely use the budget to help people who have suffered fairly, To keep without blemish the rules of conduct along with one's fellows, openly and in private should act in the discipline as the faith of the people, To be endowed with right views along with one's fellows, openly and in private should respect the opinion of colleagues and people who used the service.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยการความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ขอกราบขอบพระคุณ พระเทพปัญญาสุธี รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ขอขอบคุณ ดร. วิโรจน์ พรหมสุต ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร. กัตติกา ศรีมหาวโร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย อีกทั้งได้สละเวลาในการชี้แนะแนวทางตลอดจนการตรวจแก้ไขจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณ พระครูพรหมเขตคณารักษ์ ดร. ดร. ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ ดร. ยงยุทธ ศรีสุขใส ดร. มะลิวัลย์ โยธารักษ์ และ ดร.อำพล พลศรี ที่ได้อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย และกรุณาให้ความรู้และคำแนะนำตลอดจนข้อคิดเห็นต่างๆ ที่มีคุณค่ายิ่งในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ดูแลช่วยเหลือในด้านเอกสารการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนนักศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครองทุกท่าน ที่กรุณาให้กำลังใจรวมทั้งความห่วงใยที่มอบให้ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบาละ ตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม Try Out และผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๑ – ๖ สังกัดเทศบาลนครยะลาและพนักงานครูและบุคลากรทุกคนที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งหมดนี้แด่บิดามารดา และครู - อาจารย์ อันเป็นที่เคารพสูงสุด รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่ช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจมาโดยตลอดจนถึง ผู้มีพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สมปอง โทบุรี

พฤศจิกายน ๒๕๕๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(จ)
สารบัญ	(ฉ)
สารบัญตาราง	(ณ)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(ญ)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	๘
๒.๑.๑ ความพร้อมการบริหาร	๘
๒.๑.๒ ลักษณะสำคัญของผู้บริหาร	๑๕
๒.๑.๓ คุณสมบัติของนักบริหารการศึกษามืออาชีพ	๑๗
๒.๑.๔ ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม	๒๐
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพองค์กร	๒๒
๒.๒.๑ ความหมายของประสิทธิภาพ	๒๒
๒.๒.๒ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับองค์การ	๒๔
๒.๒.๓ การสร้างประสิทธิภาพในองค์กร	๓๒
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับหลักสราณียธรรม ๖	๓๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง		หน้า
บทที่ ๓	๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๘
	๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๔
	วิธีดำเนินการวิจัย	๔๕
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๔๕
	๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๕
	๓.๓ เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง	๔๖
	๓.๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๖
	๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๐
	๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๑
	๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๒
บทที่ ๔	ผลการวิจัย	๕๔
	๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๔
	๔.๒ ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๔
	๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๕
	ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป	๘๐
	ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลัก	
	สารานุกรมในการบริหารสถานศึกษา	
	สังกัดเทศบาลนครยะลา	๘๑
	ตอนที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสารานุกรมในการ	
	บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา	๘๘
บทที่ ๕	ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะในการใช้หลักสารานุกรมในการจาก	
	บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ข้อมูล	
	แบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มใช้	
	สถิติค่าความถี่	๙๒
	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๗๓
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๗๓
	๕.๒ อภิปรายผล	๗๖
	๕.๓ องค์ความรู้จากการวิจัย	๗๙
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๗๙

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	๘๑
ภาคผนวก	๘๕
ผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์ ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์	๘๖
ผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	๘๘
ผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๙๕
ผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ของแบบสอบถาม (Try out)	๑๐๑
ผนวก จ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Q-coefficient)	๑๐๓
ผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย	๑๐๖
ผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๑๙
ประวัติผู้วิจัย	๑๓๑

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๖
๔.๑	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพทั่วไป	๕๕
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลาโดยรวม	๕๖
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของ การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ด้านเมตตาภาย กรรม (ทำดีต่อกันด้วยความเมตตา)	๕๗
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของ การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ด้านเมตตาวัจกรรม (พูดดีต่อกันด้วยความเมตตา)	๕๘
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของ การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ด้านเมตตาโมกรรม(คิดดีต่อกันด้วยความเมตตา)	๕๙
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของ การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ด้าน สาธารณโภคี (แบ่งปันผลประโยชน์ด้วยความยุติธรรม)	๖๐
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของ การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ด้านศีลสามัญญดา (ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ อย่างเดียวกัน)	๖๑
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของ การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ด้านทิฏฐิสามัญญดา (มีความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน ปรับความเห็นเข้าหากันได้ รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น)	๖๒
๔.๙	ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา จำแนกตามเพศ	๖๓
๔.๑๐	ผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา จำแนกตามระดับการศึกษา	๖๔
๔.๑๑	ผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	๖๕
๔.๑๒	ผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักสราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	๖๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๓	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ด้านเมตตากายกรรม	๖๗
๔.๑๔	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ด้านเมตตาวจีกรรม	๖๘
๔.๑๕	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ด้านเมตตามโนกรรม	๖๙
๔.๑๖	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านสาธารณโภคี	๗๐
๔.๑๗	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอน ด้านศีลสามัญญตา	๗๑
๔.๑๘	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ด้านทิฏฐิสามัญญตา	๗๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๔

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลัก โดยใช้ระบบย่อคำ ดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก

ขุ.ธ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท (ภาษาไทย)
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค (ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มุลปณณาสก (ภาษาไทย)

๒. การระบุหมายเลขพระไตรปิฎก

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ใช้พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช ๒๕๓๙ เป็นหลักการอ้างอิง พระไตรปิฎกฉบับ จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ที.ส. (ไทย) ๙/๑๙๘/๑๖๑. หมายความว่า ระบุถึงสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สิลขันธวรรค ฉบับ ภาษาไทย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๙ ข้อที่ ๑๙๘ หน้า ๑๖๑ เป็นต้น